

Liperin kunnan lausunto itäisen Suomen tuulivoimarakentamisesta

Kunnanhallitus 18.11.2024 § 200

496/00.04.00/2024

Työ- ja elinkeinoministeriö ja puolustusministeriö julkaisivat kesäkuussa työryhmän loppuraportin itäisen Suomen tuulivoimarakentamisesta. Työryhmän tarkoituksena oli selvittää keinoja aluevalvonnan ja tuulivoimarakentamisen yhteensovittamiseksi. Yhtenä ratkaisuna raportissa esitettiin kompensatioaluemallia. Työ- ja elinkeinoministeriö ja puolustusministeriö järjestävät lausuntokierroksen itäisen Suomen tuulivoimarakentamisesta ja sen tavoitteena on selvittää raportissa esitettyjen vaihtoehtojen toteutettavuutta keskittyen erityisesti kompensatoratkaisuun. Lausunnonantajilta pyydetään lisäksi ehdotuksia kompensatioalueista tai alueen osasta. Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 30.11.2024.

Liperin kunnan lausunto:

1. Kompensatioalueen muodostaminen Pohjois-Karjalaan

Tällä hetkellä Pohjois-Karjalassa ei ole lainkaan tuulivoimaloita, vaikka Pohjois-Karjalan potentiaali tuulivoiman suhteen on merkittävä. Vireillä olevan maakuntakaavan perusteella se on yli 500 voimalaa. Rakentaminen ei ole ollut aluevalvontasyistä mahdollista. Ensimmäinen kompensatioalue itäisessä Suomessa tulee rakentaa niin, että siinä on mukana ainakin keskeiset ehdotusvaiheessa olevassa maakuntakaavassa esitetyt tuulivoima-alueet Pohjois-Karjalasta. Potentiaalisin kompensatioalue koostuisi Pohjois-Karjalassa maakunnan länsi- ja pohjoisosista. Myös Pohjois-Savon ja Kainuun alueella voisi olla potentiaalisia alueita.

Toteuttamiskelpoisiin kompensatioalue perustuu kaavaprosessin loppuvaiheessa olevan maakuntakaavan tuulivoima-alueista, jotka ovat käyneet läpi kattavat ja laajat vaikutusten arvioinnit ja osallistamisen.

2. Tasa-arvoinen kehittymismahdollisuus myös Itä-Suomeen

Tuulivoimarakentamisen mahdollistaminen voi olla merkittävin tekijä koko itäisen Suomen kasvulle. Nykyinen epätasa-arvoinen tilanne läntisen ja itäisen Suomen kesken energiasiirtymässä on poistettava mahdollisimman nopeasti. Tuulivoiman mahdollistaminen vauhdittaa itäisen Suomen puhdasta siirtymää, alueen kasvua ja vahvistaa koko Suomen taloutta. Siksi myös jokainen hukattu vuosi tulee kalliiksi.

Liperin kunta kannattaa vahvasti työ- ja elinkeinoministeriön ja puolustusministeriön työryhmän tavoitetta edistää keinoja aluevalvonnan ja tuulivoimarakentamisen yhteensovittamiseksi itäisessä Suomessa. Tavoite on keskeinen toimenpide muun muassa valmisteltavassa Itäisen Suomen ohjelmassa.

3. Ripeä eteneminen

Tuulivoiman kompensatioalueiden valmistelua tulee kiirehtiä poliittisella päätöksellä ja siihen tulisi sitoutua parlamentaarisesti yli hallituskausien. On tehtävä poliittinen päätös etenemispolusta, kompensatiolain valmistelun ripeästä valmistelusta ja rahoitusmallista.

4. Rahoitus

Tuulivoimatoimijoiden ohella myös valtion on sitouduttava kompensatiomallin rahoitukseen. Siihen tulisi voida käyttää myös seuraavan EU-kauden erillisrahoitusta itäiseen Suomeen. On tärkeää luoda rahoitusmalli, joka käytännössä vauhdittaa tuulivoiman rakentamista, ei estä sitä.

Kompensatioalueelle tuulivoimatoimijoilta kerättävän maksun lisäksi tulisi kerätä pienimuotoinen rahoitus jokaisesta minne tahansa Suomeen sijoittuvasta uudesta tuulivoimalasta.

5. Tuulivoiman ulkopuolelle jäävien kuntien erityisratkaisut

Itärajan kunnille, joihin ei jatkossakaan voida rakentaa tuulivoimaa aluevalvonnan takia, on löydettävä oikeudenmukainen ratkaisu verotuksellisesti korvaamaan epätasa-arvoinen tilanne aluekehityksen suhteen. Nämä koko maan erityistä puolustusvelvoitetta hoitavat kunnat eivät ole tasa-arvoisessa asemassa aluekehityksen suhteen.

6. Yksityiskohtaiset kommentit ja toimenpide-ehdotukset:

- Tuulivoimaloiden heijastusvaikutusten pienentämisen osalta tulisi tarkastella mahdollisuutta, että turvallisuustilanteen niin vaatiessa tuulivoimalat tulisi voida pysäyttää.
- Koordinaation lisäämiseksi on tärkeää huomioida itäisen Suomen alueiden edustus ehdotetussa ryhmässä. Tärkeää olisi myös, että itäisen Suomen tuulivoiman edistäminen olisi selkeästi jonkun määritellyn tahon vastuulla.
- Nykyisten myönteisten hankkeiden läpikäynti ja etenemättömien hankkeiden realistinen arviointi. Nykyisten voimaloiden koko on huomattavasti korkeampi kuin viime vuosikymmenellä myönnettyjen lupien. Olisi hyvä tarkastella myös sitä, kuinka paljon positiivisia lupia on myönnetty näille nykyisen koon voimaloille.

Valmistelija	Vs.kunnanjohtaja
Esittelijä	Vs. kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Liperin kunta antaa edellä kuvatun mukaisen lausunnon itäisen Suomen tuulivoimarakentamisesta.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus.
Ote	lausuntopalvelu.fi
Lisätietoja	vs.kunnanjohtaja p. 050 464 6663